

ІЕЕЕД
ІЕЕЕР

**ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ
ТА ЕКОЛОГО-
ЕНЕРГЕТИЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION, (Словацька Республіка)
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY, (Словацька Республіка)
VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS, (Словацька Республіка)
UNIVERSITY OF ECONOMY IN BYDGOSZCZ, (Республіка Польща)
UNIVERSITY OF MARYLAND, COLLEGE PARK, (USA)
WOJ'T OF GMINA GROMADSKA, (Республіка Польща)
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИТВА І МАРКЕТИНГУ, (ВНУ ім. Лесі Українки)
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, (ВНУ ім. Лесі Українки)

У МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО,
ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО,
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО
ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ
ТА ЇЇ РЕГІОНІВ**

Збірник тез

15 лютого 2023 р.,
м. Луцьк, УКРАЇНА

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION, (Словацька Республіка)
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY, (Словацька Республіка)
VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS, (Словацька Республіка)
UNIVERSITY OF ECONOMY IN BYDGOSZCZ, (Республіка Польща)
UNIVERSITY OF MARYLAND, COLLEGE PARK, (USA)
WOJT OF GMINA GROMADSKA, (Республіка Польща)
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МАРКЕТИНГУ, (ВНУ ім. Лесі Українки)

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**"ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО, ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО,
ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ"**

(15 лютого 2023 р., м. Луцьк, УКРАЇНА)

Збірник тез

Луцьк - 2023

УДК 330.341.1(477):[316.47:502:620.9:34

Рекомендовано до друку науково-технічною радою, ГО «Інститут економічних та еколого-енергетичних досліджень» (Протокол № 13 від 20.02.2023 р.).

Рецензенти:

Лагодієнко Володимир – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу підприємництва та торгівлі, Одеський національний технологічний університет.

Длугопольський Олександр – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та економічної теорії, Західноукраїнський національний університет.

Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного потенціалу України та її регіонів: *матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (15 лютого 2023 року), м. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2023. 332 с.*

ISBN 978-617-8279-07-3

В даному виданні розміщено вибрані праці, що за змістом своїм розкривають наступну проблематику: соціально-економічний потенціал України в умовах воєнного стану; екологічний потенціал України в умовах воєнного стану; енергетичний потенціал України в умовах воєнного стану; підприємництво в Україні за умов воєнного стану; маркетингові процеси забезпечення стабілізації держави в умовах воєнного стану; фінансово-інвестиційна стабілізація держави в умовах воєнного стану; публічне управління, адміністрування в умовах воєнного стану.

ISBN 978-617-8279-07-3

© ГО «ІЕЕЕД», 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Гомова Ірина. Е-ТОРГІВЛЯ В УКРАЇНІ	9
Шостак Людмила, Місюра Тарас, Терещук Олександр. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ НАРОЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	12
Антонюк Наталія, Гарнічарова Міхаела, Бенкова Єва. УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ РЕГІОНІВ У СИСТЕМІ ІНСТРУМЕНТІВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ	15
Дяченко Ігор, Матійчук Любомир. МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	18
Голубчук Ігор, Михальчук Анастасія. СУТЬ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ РИНКІВ	21
Гороховський Микита, Карпенко Лідія. ПРОБЛЕМИ ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	24
Гриценко Наталя. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	29
Злотко Олександр, Вугнявий Максим. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ НА ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ВІЙНИ	31
Ільїна Ольга. ТОРФОВІ ПОКЛАДИ УКРАЇНИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ БАЛЬНЕОЛОГІЧНИЙ РЕСУРС ДЛЯ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА	34
Касперович Олександр. АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	38
Павленко Наталія. НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІНИ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	42
Панькова Оксана. СТАН І ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРАЦІ ТА ЗАЙНЯТОСТІ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	46
Самолук Наталія, Галицька Дарина. НОВІ РЕЖИМИ РОБОТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВІЙНИ	51
Сахарнацька Людмила, Кочут Юрій. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВІДТВОРЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	54

Павлов Костянтин, Семенов Назарій. МАСШТАБИ РУЙНУВАНЬ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	58
Скиба Ольга. СМЕРТНІСТЬ ТА ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЯ ЯК ІНДИКАТОРИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	61
Бендасюк Олег. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ НА ОСНОВІ ФОРСАЙТ-ТЕХНОЛОГІЙ	64
Бакуліч Олена, Бокий Антон. ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	68
Федашко Тарас, Король Олексій. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТИМУЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА УМОВ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ	71
Кургузенкова Людмила, Щур Яна. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	74
РОЗДІЛ 2. ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Журавська Наталія, Дяченко Сергій. ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ НА ХЕРСОНЩИНІ	77
Gabriela Karaś, Yakymchuk Alina. DIFFICULTIES FACED BY ENTREPRENEURS DURING MARTIAL LAW	81
Ostapenko Nataliya, Kirichenko Victoriya, Bondarenko Larisa, Kryuchkova Svitlana. ON THE QUESTION OF THE ENVIRONMENTAL CONSEQUENCES OF MILITARY ACTIONS IN MAN-MADE LOADED TERRITORIES OF UKRAINE	85
Басюк Тетяна, Яковишина Маргарита. ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН РЕКРЕАЦІЙНИХ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ДАНИМИ ДЗЗ	90
Gornostal Stella, Holovakhina Alevtyna, Romenska Yulia. NEGATIVE CONSEQUENCES OF MILITARY ACTIONS FOR THE SOIL OF UKRAINE AND WAYS TO OVERCOME THEM	95
Дребот Оксана, Щавінська Анна. НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ЯК ОСНОВНИЙ НАПРЯМ ЗЕЛЕНОГО ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	99
Копач Павло, Мормуль Тарас. ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗА ПРИНЦИПОМ ЕКОЛОГІЧНОЇ РЕСУРСОЄМНОСТІ	102
Остапенко Наталія, Кириченко Вікторія, Бондаренко Лариса, Крючкова Світлана. ДО ПИТАННЯ ПРО ЕКОНЕБЕЗПЕЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРИ В РАЙОНАХ БОЙОВИХ ДІЙ	106

Паляничко Н.І. , Сахарнацький В.В.. УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	110
Якушенко Любов. ПІДХОДИ ДО ПОДОЛАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ РУЙНУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ МІСТ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	115
РОЗДІЛ 3. ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Тимчишак Андрій. BLOCKCHAIN-BASED SOLUTIONS IN ENERGY SECTOR. EU BEST PRACTICES AND UKRAINE'S PERSPECTIVE - LEGISLATIVE AND REGULATORY ASPECTS	119
Миколів Роман, Новосад Оксана. ЕНЕРГЕТИЧНІ РИЗИКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ СИСТЕМИ: МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР	121
Матійчук Любомир, Новосад Оксана. ASSESSMENT OF THE LEVEL OF POTENTIAL THREATS TO THE ENERGY SECURITY SYSTEM OF UKRAINE: PECULIARITIES OF IDENTIFICATION AND PREVENTION	124
Матійчук Любомир. ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ НАСЛІДКІВ СИСТЕМІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ЗА УМОВ ЙМОВІРНОСТІ ВИНИКНЕННЯ ПОТЕНЦІЙНИХ РИЗИКІВ ТА ЗАГРОЗ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЮ	131
Освіцінський Богдан, Юшак Анна, Буяр Олег. СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	138
Устименко Юлія. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	143
Shabala Oleksandr. BIOENERGY POTENTIAL OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL	148
РОЗДІЛ 4. ПІДПРИЄМНИЦТВО УКРАЇНИ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ	
Трохимчук Тетяна. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ	151
Liudmyla Shostak, Anatolii Fedoniuk, Andriy Ulianitskyi. IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON DOMESTIC ECONOMY	153
Шостак Людмила, Носалюк Вадим. ЛОГІСТИЧНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК НОВИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ	156
Шостак Людмила, Миронова Надія. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БІЗНСУ В УМОВАХ ЕКОНОМІКО-ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН	158

Бортнік Антон, Гупало Володимир, Кушнерук Олександр. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЗА УМОВ ВІЙНИ	161
Гриценко Наталя. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ В ТРАНСПОРТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	166
Данилюк Тетяна. OPERATING EXPENSES OF ENTERPRISES, OPERATING IN THE ENERGY SECTOR	169
Кібік Ольга, Слободянюк Ольга. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	172
Костриченко Валентина, Мартинчук Богдан. ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	174
Kulyk Viktoriya. AREAS OF DIGITALIZATION OF THE UKRAINIAN ECONOMY AIMED AT SUPPORTING E-BUSINESS	177
Новосад Дарина, Куран Анна. ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ У ПрАТ СКФ «УКРАЇНА»	181
Морщенок Тетяна, Круглов Костянтин. ЩОДО СТРАТЕГІЇ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В КРАЇНІ	186
Петрішина Тетяна, Ковальова Аліса. ТРЕНДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ УКРАЇНИ	190
Сак Тетяна. ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ЕКОСИСТЕМУ СТАРТАПІВ	194
Красневич Олександр, Сергійчук Михайло. ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА В ПОЛІТИЦІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	196
Корнієнко Оксана, Стаценко Анна. ДІЇ ДЕРЖАВНОГО УРЯДУ ЗАДЛЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	200
Боса Інна. ЛОГІСТИЧНІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ	204
Drebot Oksana, Vysochanska Mariya. THE AGRICULTURAL SECTOR UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE	207
Переғуда Юлія. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	211
Хоменко Ірина, Іоффе Михайло, Шкурко Ярослава. НЕВЕРБАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ	214
Шульгач Назарій, Спас Володимир. STRATEGIC DIRECTIONS FOR IMPROVING THE SAFETY OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES IN THE WARTIME PERIOD	218

РОЗДІЛ 5. МАРКЕТИНГОВІ ПРОЦЕСИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Калмикова Наталя. МАРКЕТИНГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	225
Шостак Людмила, Вугнявий Ярослав, Поліщук Тарас. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ ПІДПРИЄМСТВА	227
Морщенок Тетяна, Іоффе Михайло. МАНІПУЛЯЦІЇ В МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЯХ	229
Проценко Андрій. НАТИВНА РЕКЛАМА ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ФОРМАТ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ	233
Лялюк Алла. РОЛЬ КОМПЛЕКСУ МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	237
Лялюк Алла, Оксенюк Марія. ТРАНСФОРМАЦІЯ КЛАСИЧНОГО КОМПЛЕКСУ МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ	239
РОЗДІЛ 6. ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНА СТАБІЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Glaskenko Oleksiy. INVESTMENT PROJECTION OF TERRITORIAL DEVELOPMENT IN THE COORDINATES OF THE MACROECONOMIC STABILIZATION POLICY	244
Держай Олександр, Кравчук Вікторія. НОВІ ПІДХОДИ ДО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО СЕКТОРУ	248
Дещинський Іван, Гупало Володимир. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ	252
Каневський Денис, Ховхалюк Данило. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРІЯ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ	255
Карлін Микола. НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ МЕХАНІЗМУ НЕДОПУЩЕННЯ ТОКСИЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	258
Кіщак Дмитро. ЗАВДАННЯ І ПРІОРИТЕТИ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БАНКРУТСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	261
Котомін Володимир, Карпенко Лідія. БЮДЖЕТНО-РЕГІОНАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В КООРДИНАТАХ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	265
Малишівський Тарас. КОМУНІКАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ГРОМАД ПРИКАРПАТТЯ ЩОДО ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ: АНАЛІЗ ОФІЦІЙНИХ ВЕБ-РЕСУРСІВ	269
Павлов Костянтин. FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE STATE'S INSURANCE BUSINESS SECTOR	273

Руденя Костянтин, Карпенко Лідія. НАПРЯМКИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	276
Поліщук Вадим. ІНСТРУМЕНТИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	281
РОЗДІЛ 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Gubernat Andželika, Yakymchuk Alina. PUBLIC ADMINISTRATION UNDER MARTIAL LAW	284
Ганяйло Оксана. ВІДОБРАЖЕННЯ УМОВНИХ АКТИВІВ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ	288
Карпенко Лідія, Вербицький Дмитро. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ УКРАЇНИ	291
Карпенко Лідія, Корчовий Дмитро. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ШЛЯХОМ ЗМІН У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ	295
Карпенко Лідія, Попович Дмитро, Бурдейний Олег. ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ НА ПРОЦЕС ФУНКЦІОНУВАННЯ СФЕРИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ	300
Малімон Віталій. ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ ТА ТЕРИТОРІЙ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	306
Марич Олег. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	310
Милько Інна, Хаїнський Вадим. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО ПРОДУКТУ	314
Неделько Анастасія. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	316
Павлова Олена. PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN TIMES OF WAR	320
Прокіпчук Артур. БУДІВНИЦТВО ТА ВСТАНОВЛЕННЯ СПОРУД ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	324
Гбур Зоряна. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ З ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	327

Stella GORNOSTAL

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer of Department of Applied Mechanics
and Environmental Protection Technologies,
National University of Civil Defence of Ukraine
gornostalsa@gmail.com

Alevtyna HOLOVAKHINA

Yulia ROMENSKA

2th year student, Faculty of Fire Safety
National University of Civil Defence of Ukraine

NEGATIVE CONSEQUENCES OF MILITARY ACTIONS FOR THE SOIL OF UKRAINE AND WAYS TO OVERCOME THEM

Explosions, shelling, lack of electricity, the impossibility of observing the regulations for the operation of buildings and equipment in various spheres of economic activity - all this has a negative impact on the environment. The hostilities taking place on the territory of Ukraine cause irreparable damage to the environment. The consequences of these actions are felt now and will continue to affect the lives and health of citizens for many years to come [1].

People, air, water bodies, soil suffer from war. As a result of constant shelling, the terrain changes, the fertile soil layer is damaged. Ukrainians have always considered land to be the most valuable treasure. Thanks to the high fertility of the soil, the country harvests good crops, part of which is exported. But now there are many problems related to the impossibility of cultivating the land as a result of the occupation, during active hostilities. After the liberation of the territories, problems remained among them:

- a large number of craters after explosions,
- contamination of the grounds with chemical substances,
- high risk of hitting a mine or other explosive device.

Reclamation will help to get rid of sinkholes, grooves, and other neoplasms on the surface of the earth. It is aimed at restoring the area and preparing it for further processing. Research in this direction [2] is aimed at finding ways to restore soils after explosions. Among such technologies, physical, chemical, biological, thermal technologies and the construction of barrier or covering structures are considered.

Phyto invasions are an additional source of deterioration of the ecological condition of soils [3]. The threats it carries are related to the transformation of landscapes and the creation of favorable conditions for the emergence of new plant communities. The consequence of this is

a direct threat to the natural ecosystem, which manifests itself now and will affect the environment for a long time to come.

It is necessary to collect and analyze information about the state of natural objects and, if possible, take measures to improve it. According to the requirements of the legislation [4], the environmental monitoring system must function. It is directed to the collection, processing, preservation and analysis of information about the state of the environment in order to forecast changes and develop reasonable recommendations for making effective management decisions.

The presence of such a system will provide an effective assessment of the state of the objects of observation and provide a reasonable forecast of further changes. Such observation is aimed at the source of pollution, the ways of its spread, and monitoring the consequences. Unfortunately, during martial law, part of the territory is temporarily restricted from access, surveillance devices are damaged or unable to transmit data due to the lack of network access.

Another problem faced by farmers is the lack or increase in the cost of fuel, fertilizers, and plant protection products. Alternative farming methods will help to cope with this problem. They are aimed at preventing soil degradation and preventing water pollution, preserving soil fertility.

The advantage of alternative technologies of land treatment is small capital investments, maximum use of biological means. Their application requires, first of all, to fundamentally change the usual approaches to management. In the table 1 shows the general principles that form the basis of various methods of farming.

An analysis of the principles of alternative agriculture shows that they are based on processes laid down by nature. The most difficult thing in their application is often the need to change one's ideas about farming, to abandon the usual methods and means of soil treatment.

At the same time, it should be remembered that none of the alternative technologies is unified and standardized. They can and should be used comprehensively, or by creating your own technology that takes into account local climatic features, the availability and sufficiency of water resources, the structure and properties of the soil, and financial capabilities.

Only thanks to the adaptation of technology to local conditions, it is possible to achieve intensification of production and at the same time ensure the preservation of natural resources. An integrated approach certainly has advantages over the standardized use of technologies without taking into account local conditions. In addition to promoting the restoration of natural resources, it ensures efficient management and financial profit.

Table 1

Comparison of traditional and alternative
principles of soil treatment

<i>Principles of agriculture</i>	<i>Traditional</i>	<i>Alternative</i>
Soil plowing	mandatory	can be refused or replaced
Plant residues	buried in the ground or burned	left on the surface as mulch
Fertilizers	exclusively chemical	preference for biological processes that ensure fertility
Soil cover	weeks and months remain without cover	the soil is permanently covered with mulch
Pests control	exclusively chemical	biological means
Soil erosion	a process that cannot be stopped	selection of erosion-preventing treatments

Among the technologies of alternative farming, three are most widespread: soil-protecting and resource-saving, organic, "precision" farming.

The first technology - soil-protective and resource-conserving - agriculture is aimed at the development of the natural resource base by abandoning soil treatment, mandatory mulching, crop rotation, improving the properties of the land and combating pests by biological means.

The second technology - organic farming - is built on a closed cycle of nutrient exchange. It requires a careful selection of plants for cultivation, the use of organic substances for nutrition and protection of the crop, the correct selection of siderates.

The third technology - "precision" farming - requires taking into account the heterogeneity of plant development conditions within one field. This applies to the properties of the soil, topography, sufficiency of nutrients, humidity. To detect this diversity, high-tech systems are needed, which help to study the features of the relief, the location of set points, to estimate the yield, etc. [5]. Analysis of the results of observations allows to evaluate the effectiveness of the measures taken, make calculations and plan further activities.

Environmental policy of Ukraine is aimed at preserving the environment, restoring it and protecting it from the negative impact of external factors. Military operations make adjustments to this work, but it cannot be stopped. The use of alternative agricultural technologies has a number of advantages:

- contributes to increasing the efficiency of agriculture, which is relevant for providing the population with products and production of raw materials;
- helps preserve and improve soil properties;
- allows to quickly restore economic activity;
- does not require large capital investments;
- reduces yield dependence on weather conditions;
- ensures efficient use of water resources;
- contributes to the reduction of carbon dioxide emissions;
- reduces the need for fuel;
- reduces the negative impact on the environment.

In order to fully experience these benefits, of course, government support is needed. It is also necessary to adapt the legislative framework, create favorable tax conditions, develop information technologies that will ensure the operation of a unified surveillance system, permanent collection and analysis of information.

References

1. Lima D., Bezerra M., Neves E., Moreira F. Impact of ammunition and military explosives on human health and the environment. *Rev. Environ. Health* 2011. № 26. P. 101–110. DOI: 10.1515/reveh.2011.014.

2. Бабакін В.М., Кобзев О.В., Дідовець Ю.Ю. Актуальні питання розробки та впровадження технології рекультивації земель місць знешкодження боєприпасів. «Проблеми техногенно-екологічної безпеки в сфері цивільного захисту»: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Харків: НУЦЗ України, 2022. С. 93-95.

3. Зав'ялова Л.В., Коломійчук В.П., Кучер О.О., Протопопова В.В., Шевера М.В. Оцінка загрози спалаху фітоінвазій внаслідок війни. «Подолання екологічних ризиків і загроз для довкілля в умовах надзвичайних ситуацій – 2022»: Збірник матеріалів I Міжн. Наук.-практ. конф. (26–27 травня 2022 року, Полтава – Львів). Полтава: НУПІ, 2022. С. 258-260.

4. Про охорону навколишнього природного середовища [Текст]: Закон України від 25 червня 1991 р., 1264 XII // Відомості Верховної ради України. 1991. № 41. Ст. 546.

Лаптії П.О. Огляд методів моніторингу довкілля // Екологічна безпека держави: матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів, Київ, 21 квітня 2022 р. К., 2022. С. 49–50.